
ERC a UK: hic Rhodos

ERC a UK: hic Rhodos

26. 9. 2011, autor: prof. RNDr. Pavel Exner, DrSc., viceprezident ERC, rubrika: i-Forum informuje

Před pěti či šesti lety se stal malý zázrak: evropští politici pochopili, že schopnost starého kontinentu soutěžit v globálním měřítku vyžaduje podporovat výzkum, jemuž se dopředu nepředepisují témata, a že taková podpora musí být založena na rovné soutěži, v níž jediným kritériem je vědecká excelence. To je základní myšlenka *Evropské výzkumné rady*, jež vznikla v únoru 2007 a do vínku jí bylo dáno zhruba 7,5 miliardy eur z rozpočtu EU na období do konce roku 2013. Co je neméně důležité, rozhodování o strategii této instituce bylo dáno do rukou vědcům, konkrétně *Vědecké radě* sestávající z 22 lidí vybraných nezávislým komitétem z několika stovek nominací; mezi členy Rady jsou nositelé Nobelovy ceny a dalších významných vědeckých ocenění.

Hozena obrazně řečeno do vody Rada musela začít plavat a z prvních čtyř let její činnosti lze soudit, že utonutí jí nehrozí. Dva její základní programy, *Startovní granty* pro mladé vědce 2–12 let po Ph.D. a *Pokročilé granty*, o něž lze žádat bez omezení věku, si získaly velmi brzy pověst jako známka nejvyšší kvality. Od roku 2007 jich bylo uděleno přes dva tisíce a podle souhlasného svědectví těch, kteří je získali, přinášejí prestiž, jíž je málo co rovno.

Vedle individuálního ocenění přináší taková celoevropská soutěž i srovnání výkonnosti institucí, které kromě okamžité slávy má i důsledky pro jejich další osud – je zřejmé, že vynikající vědci tíhnou k univerzitám a ústavům nabízejícím prostředí, v němž se prvotřídní práci daří. Je-li potřeba toto tvrzení ilustrovat, dovolte mi ocitovat odpověď Andre Geima a Konstantina Novoselova (který je mj. držitelem Startovního grantu ERC) prezidentu Medveděvovi, jenž je po udělení Nobelovy ceny zval k návratu do Ruska: „Pozvání si vážíme, ale to, co v Manchesteru uděláme za několik měsíců, by nám v Rusku trvalo několik let.“

Ať se nám to líbí nebo ne, úspěch v soutěži o granty ERC se stal jedním z hlavních kritérií, podle nichž se hodnotí vědecká kvalita institucí. Jak z tohoto hlediska vypadá UK a další české instituce? Upřímně řečeno, dosavadní výsledky mnoho optimismu neposkytují. V republice je v daném okamžiku, v září 2011, celkem osm takových grantů, z toho pět startovních a tři pokročilé. Všechny z nich putovaly do Prahy; nejúspěšnější je Akademie věd s pěti, UK má dva a VŠCHT jeden. Celkově se nové členské země EU nacházejí na konci pelotonu, a i mezi nimi naše republika daleko zaostává za Maďarskem, jež má ERC grantů zhruba třikrát tolik.

Pro učitele a studenty UK bude asi zajímavější srovnání univerzit. Vede Cambridge mající grantů přes padesát, těsně sledovaná Oxfordem a Federální polytechnikou v Lausanne. V žebříčku je více než dvacet pět univerzit, jež se mohou pochlubit více než deseti granty, včetně takových, s nimiž by se UK ráda srovnávala – bohužel současné výsledky ji k tomu neopravňují. To by mělo všechny, kteří si myslí, že jejich alma mater si se svou slavnou historií zaslouží být mezi nejlepšími evropskými univerzitami, přimět k tomu, aby vstoupili do soutěže a učinili vše pro to, aby v ní uspěli. To hlavní, co se počítá, je silná a nosná myšlenka.

Doba k rozhodování je vhodná: zanedlouho se otevírá nově kolo soutěže o startovní granty; uzávěrka pro fyzikální a inženýrské vědy je 12. října t. r., pro vědy o živé přírodě 9. listopadu a pro společenské vědy a humanitní obory 24. listopadu. Podrobnosti o přihláškách lze najít na adrese <http://erc.europa.eu/index.cfm?fuseaction=page.display&topicID=497>.

Závěrem mi dovolte připomenout další skutečnost, která může zájemce povzbudit. Je pravda, že soutěž o ERC granty je tvrdá a podíl úspěšných se pohybuje mezi deseti a patnácti procenty. Od letošního roku je tu však další šance pro ty uchazeče, kteří se dostanou do druhého kola, v němž získají výtečné hodnocení, ale na grant nedosáhnou z důvodů omezeného rozpočtu ERC. Nedávno začal fungovat vládou schválený [program ERC CZ](#), v jehož rámci mohou takoví uchazeči získat podporu z českých zdrojů, čímž se míra úspěšnosti nemálo zvyšuje.

Univerzita Karlova v Praze si je vědoma jedinečnosti těchto grantů a snaží se žadatelům poskytovat veškerou dostupnou pomoc a informace při jejich podávání grantů. Dne 10. října pořádá odbor pro vědu a výzkum rektorátu UK informační den k tzv. startovním grantům za účasti držitelky tohoto grantu [doc. Jany Roithové](#) z Přírodovědecké fakulty. S jakýmkoliv dotazy či žádostí o pomoc týkajícími se ERC grantů či celého 7. rámcového programu je možno se obracet na odbor pro vědu a výzkum, referát mezinárodní spolupráce.

[Mgr. Eva Matějcová](#), odbor pro vědu a výzkum UK, referát mezinárodní spolupráce